

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Lubomíra Velce a soudkyň Mgr. Pavly Polednové a JUDr. Zuzany Sváčkové ve věci

žalobce: **M. S.**, narozený xxx
bytem xxx, xxx
zastoupený advokátem JUDr. Ondřejem Štefánikem, Ph.D.
sídlem Petráská 1136/12, 110 00 Praha 1

proti
žalované: **Česká republika - Ministerstvo spravedlnosti**
sídlem Vyšehradská 424/16, 128 10 Praha 2
za níž jedná Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových
sídlem Rašínovo nábřeží 390/42, 128 00 Praha 2

o zaplacení 596 000 Kč s příslušenstvím,

k odvolání žalované proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 27. června 2022, č. j. 20 C 180/2020-133,

takto:

- I. Rozsudek soudu prvního stupně **se** v napadených výrocích o věci samé I. a III. a ve výroku o nákladech řízení V. **potvrzuje**.
- II. Žalovaná **je povinna** zaplatit žalobci plnou náhradu nákladů odvolacího řízení ve výši **8 228 Kč** do patnácti dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám JUDr. Ondřeje Štefánika, Ph.D., advokáta.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem soud prvního stupně uložil žalované povinnost zaplatit žalobci částku 51 000 Kč spolu s úrokem z prodlení ve výši 8,25 % ročně z této částky od 24. 12. 2020 do zaplacení do patnácti dnů od právní moci tohoto rozsudku (výrok I.), zamítl žalobu na uložení

Shodu s prvopisem potvrzuje I. J.

povinnosti žalované zaplatit žalobci částku 127 000 Kč spolu s úrokem z prodlení ve výši 10 % ročně z této částky od 24. 6. 2020 do zaplacení, s úrokem z prodlení ve výši 10 % ročně z částky 51 000 Kč od 24. 6. 2020 do 23. 12. 2020 a s úrokem z prodlení ve výši 1,75 % ročně z částky 51 000 Kč od 24. 12. 2020 do zaplacení (výrok II.), uložil žalované povinnost zaplatit žalobci částku 150 000 Kč spolu s úrokem u prodlení ve výši 8,25 % ročně z této částky od 24. 12. 2020 do zaplacení a spolu s úrokem z prodlení ve výši 8,25 % ročně z částky 50 000 Kč od 24. 12. 2020 do 6. 4. 2021 do patnácti dnů od právní moci tohoto rozsudku (výrok III.), zamítl žalobu na uložení povinnosti žalované zaplatit žalobci částku 268 000 Kč spolu s úrokem z prodlení ve výši 10 % ročně z této částky od 24. 6. 2020 do zaplacení, s úrokem z prodlení ve výši 10 % ročně z částky 150 000 Kč od 24. 6. 2020 do 23. 12. 2020 a s úrokem z prodlení ve výši 1,75 % ročně z částky 50 000 Kč od 24. 12. 2020 do 6. 4. 2021 (výrok IV.) a uložil žalované povinnost nahradit žalobci náklady řízení ve výši 36 912 Kč k rukám právního zástupce žalobce do patnácti dnů od právní moci tohoto rozsudku (výrok V.).

2. Soud prvního stupně takto rozhodl o žalobě, kterou žalobce uplatňoval nároky podle zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem (dále jen „zákon č. 82/1998 Sb.“) a původně se domáhal na žalované zaplacení částky 646 000 Kč spolu se zákonným úrokem z prodlení ve výši 10 % ročně z této částky od 24. 6. 2020 do zaplacení s tím, že částka 178 000 Kč představuje přiměřené zadostiučinění za nemajetkovou újmu vzniklou v souvislosti s nepřiměřenou délkou jeho trestního stíhání a částka 468 000 Kč představuje přiměřené zadostiučinění za nemajetkovou újmu vzniklou v souvislosti s vydáním nezákonného rozhodnutí o zahájení trestního stíhání. Tvrdil, že proti němu bylo vedeno trestní řízení u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 46 T 10/2017 a dále, že obžaloby byl zproštěn z důvodu, že skutky, pro které byl stíhán, nejsou trestnými činy.
3. Žalovaná nečinila sporným vydáním nezákonného rozhodnutí ve smyslu § 7 zákona č. 82/1998 Sb., nesouhlasila však s tím, že trestní stíhání bylo nepřiměřeně dlouhé. Po podání žaloby poskytla žalobci částku 50 000 Kč k odškodnění nemajetkové újmy způsobené vydáním nezákonného rozhodnutí, na nárok z titulu nepřiměřené délky trestního řízení neplnila niče.
4. V reakci na plnění žalované ze dne 6. 4. 2021 vzal žalobce svou žalobu částečně zpět. Usnesením ze dne 28. 4. 2021, č. j. 20 C 180/2020-53 bylo řízení v rozsahu částečného zpětvzetí žaloby zastaveno. Předmětem řízení tak zůstal nárok žalobce na zaplacení částky 418 000 Kč s příslušenstvím k odškodnění nemajetkové újmy způsobené vydáním nezákonného rozhodnutí a dále nárok na zaplacení částky 178 000 Kč s příslušenstvím k odškodnění nemajetkové újmy způsobené nesprávným úředním postupem v podobě nepřiměřené délky trestního stíhání.
5. Soud prvního stupně provedeným dokazováním zjistil skutkový stav věci. Měl za prokázané, že žalobce uplatnil svůj nárok u žalované k předběžnému projednání dne 23. 6. 2020. Důkazem obsahem spisu Městského soudu v Praze sp. zn. 46 T 10/2017 si opatřil skutková zjištění o průběhu posuzovaného řízení, a to jak co do chronologie úkonů účastníků řízení i ve věci rozhodujících soudů, tak ohledně podstatného obsahu těchto úkonů. Vyšel zejména z toho, že úkony v posuzované trestní věci byly zahájeny dne 12. 4. 2010. Usnesením ze dne 3. 10. 2014, doručeným žalobci téhož dne, bylo zahájeno trestní stíhání žalobce pro trestný čin pletichy při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 128a odst. 1, odst. 2, písmen a) a písmeno b), trestního zákona, a to ve spolupachatelství a dále pro přečin porušení povinnosti při správě cizího majetku podle § 220 odst. 1, odst. 2, písmena b), trestního zákoníku, ve spolupachatelství. Usnesením ze dne 1. 12. 2014, 30. 6. 2015 a 8. 8. 2016 bylo zahájeno trestní stíhání žalobce pro pokračující trestný čin pletichy při veřejné soutěži a veřejné dražbě a pro pokračující přečin porušení povinnosti při správě cizího majetku. Usnesením ze dne 4. 12. 2015 a 15. 12. 2015 bylo zahájeno trestní stíhání žalobce pro pokračující trestný čin zločinu sjednání výhody při zadání veřejné zakázky a dále pro pokračující trestný čin přečin porušení povinnosti při správě cizího majetku. Trestní stíhání bylo vedeno pro 20 skutků. Dne 24. 10. 2017 byla u Městského soudu v Praze podána obžaloba. Rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 18. 12. 2018, č. j. 46 T 10/2017-24450 ve spojení

Shodu s prvopisem potvrzuje I. J.

s usnesením Vrchního soudu v Praze ze dne 8. 1. 2020, č. j. 7 To 45/2019-24661, který nabyl právní moci dne 8. 1. 2020, byl žalobce zproštěn obžaloby, neboť v žalobním návrhu označené skutky nejsou trestným činem. Dalšími v řízení provedenými důkazy si soud prvního stupně opatřil skutková zjištění o zásadích a dopadech trestního řízení do osobnostní sféry žalobce. Veškerá svá skutková zjištění soud prvního stupně podrobně popsal v odůvodnění napadeného rozsudku, na které tak lze v tomto ohledu pro stručnost odkázat.

6. Zjištěný skutkový stav hodnotil soud prvního stupně po právní stránce dle zákona č. 82/1998 Sb. S poukazem na zákonná ustanovení a ustálenou judikaturu zrekapituloval zákonné předpoklady odpovědnosti státu za újmu způsobenou nezákonným rozhodnutím a nesprávným úředním postupem. Při posuzování důvodnosti žalobcem uplatněného nároku na poskytnutí zadostiučinění za nemajetkovou újmu způsobenou nesprávným úředním postupem v podobě nepřiměřené délky trestního řízení vzal v úvahu, že trestní stíhání bylo ve vztahu k žalobci vedeno po dobu 5 let a 3 měsíců od doručení usnesení o zahájení trestního stíhání dne 3. 10. 2014 do právní moci zprošťujícího rozsudku dne 8. 1. 2020. Délku trestního stíhání žalobce hodnotil jako nepřiměřenou s tím, že účinky trestního stíhání a nejistota s tím spojená působily na žalobce po dlouhou dobu. Současně však dospěl k závěru, že délka posuzovaného řízení nebyla extrémní, a tudíž pro účely výpočtu výše přiměřeného peněžitého zadostiučinění vyšel ze základní částky odškodnění ve výši 15 000 Kč za rok trvání řízení, respektive v poloviční výši za první dva roky trvání řízení. Na tomto základě pak vypočetl, že základní částka zadostiučinění za celkovou délku řízení v trvání 5 let a 3 měsíců činí 63 750 Kč. Dále se zabýval tím, zda takto vypočtenou základní částku zadostiučinění je namístě v dané věci modifikovat ve smyslu hledisek vymezených v § 31a odst. 3 písm. b) až e) zákona č. 82/1998 Sb. Zohlednil, že řízení bylo skutkově i procesně složité, zejména s ohledem na počet šesti obžalovaných, 3 roky trvající přípravnou fázi, 20 projednávaných skutků a provedení rozsáhlého dokazování (rozsáhlé listinné důkazy, výslechy velkého množství svědků, výslechy znalce). Současně vzal v úvahu, že se jednalo o posouzení hospodářské kriminality, při níž mělo dojít ke vzniku škody velkého rozsahu, spis ke dni podání obžaloby čítal 96 svazků, obžaloba čítala 120 stran a rozsudek soudu prvního stupně 144 stran. Ve věci rozhodovala policie, státní zástupce, jedenkrát soud prvního stupně a jedenkrát soud druhého stupně. Před soudem prvního stupně proběhlo 16 hlavních líčení. Uvedené skutečnosti soud prvního stupně v rámci kritéria složitosti řízení promítl do snížení základního zadostiučinění o 30 %. Vzhledem k tomu, že žalobce se na délce řízení nepodílel, soud prvního stupně z pohledu kritéria jednání poškozené základní zadostiučinění nemodifikoval. Ke snížení či zvýšení základní částky zadostiučinění soud prvního stupně nepřistoupil ani v rámci posuzování kritéria postupu orgánu veřejné moci. Vzal přitom v úvahu, že v řízení se vyskytl ojedinělý průtah od 16. 5. 2019 do 7. 1. 2020 v souvislosti s předložením věci odvolacímu soudu, přičemž jiný nekoncentrovaný postup, prodlevy či závažnější pochybení nebyly shledány, soudy jinak postupovaly plynule a úkony činily v běžných lhůtách. Na tomto základě soud prvního stupně uzavřel, že postup orgánů veřejné moci zatížený ojedinělým průtahem se již dostatečně odrazil v závěru o nepřiměřenosti délky řízení a důvody pro modifikaci základního odškodnění z tohoto důvodu již nejsou dány. Základní částku zadostiučinění pak zvýšil o 10% v rámci hodnocení kritéria významu řízení pro poškozeného, když vzal v úvahu, že Evropský soud pro lidská práva řadí trestní řízení mezi řízení s typově zvýšeným významem řízení. Na základě uvedeného tak soud prvního stupně základní částku peněžitého zadostiučinění ve výši 63 750 Kč celkově snížil o 20% na částku 51 000 Kč, kterou považoval za přiměřené zadostiučinění náležející žalobci k odškodnění jeho nemajetkové újmy způsobené nepřiměřenou délkou řízení. Dospěl k závěru, že žalovaná se s poskytnutím peněžitého zadostiučinění v této výši ocitla v prodlení po uplynutí šestiměsíční lhůty od uplatnění nároku k předběžnému projednání, a tudíž žalobci v souladu s § 1970 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „o. z.“) a nař. VI. č. 351/2013 Sb. vznikl nárok na zaplacení uvedeného peněžitého zadostiučinění spolu s úrokem z prodlení v zákonné výši, a to počínaje dnem 24. 12. 2020 do zaplacení. V tomto rozsahu tedy soud prvního stupně žalobě vyhověl a ve zbytku co do částky 127 000 Kč s příslušenstvím žalobou

uplatněný nárok na poskytnutí zadostiučinění za nemajetkovou újmu způsobenou nepřiměřenou délkou řízení zamítl.

7. V případě žalobou uplatněného nároku na poskytnutí zadostiučinění za nemajetkovou újmu způsobenou nezákonným trestným stíháním dospěl k závěru, že za situace, kdy žalobce byl zproštěn obžaloby, je dána odpovědnost žalované za škodu a nemajetkovou újmu žalobce vzniklou z titulu vydání nezákonného rozhodnutí dle § 7 odst. 1 zákona č. 82/1998 Sb. Za nezákonná rozhodnutí pak považoval usnesení o zahájení trestního stíhání žalobce ze dne 3. 10. 2014, 1. 12. 2014, 30. 6. 2015, 4. 12. 2015, 15. 12. 2015 a 8. 8. 2016, jimiž bylo zahájeno trestní stíhání žalobce pro podezření ze spáchání pokračujícího přečinu pletichy při veřejné soutěži a veřejné dražbě a porušování povinnosti při správě cizího majetku, pokračujícího zločinu zjednání výhody při zadávání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě a pokračujícího zločinu porušení povinnosti při správě cizího majetku, vše ve spolupachatelství. S poukazem na judikaturu Nejvyššího soudu vycházel soud prvního stupně při stanovení formy a výše zadostiučinění především z povahy trestní věci, z délky trestního řízení a následků způsobených trestním řízením v osobnostní sféře poškozeného, přičemž přihlédl i k okolnostem, za nichž k nemajetkové újmě došlo. Vzal v úvahu, že žalobce byl stíhán pro hospodářskou trestnou činnost, která nevyvolává zvýšenou míru společenského odsouzení jako je tomu například u trestných činů násilných nebo sexuálních. Současně však zohlednil, že trestné činnosti se měl žalobce dopustit v souvislosti s výkonem svého zaměstnání u policie. Žalobci hrozila sazba trestu odnětí svobody v rozmezí 2 až 8 let, když jeho jednáním měla být způsobena škoda velkého rozsahu (cca 9,2 milionu Kč). Co se týče kritéria délky trestního stíhání, vyšel soud prvního stupně z toho, že trestní stíhání ve vztahu k žalobci bylo vedeno po dobu 5 let a 3 měsíců, což je doba nepřiměřená a účinky trestního stíhání tak na žalobce působily a zasahovaly do jeho osobnostní sféry po dlouhou dobu. Žalobce tvrdil, že nezákonným trestním stíháním bylo zasaženo do jeho práva na zdraví, rodinného a pracovního život. Soud prvního stupně vyšel na základě provedeného dokazování ze zjištění, že bezúhonný žalobce byl trestně stíhán pro podezření ze spáchání závažnější hospodářské trestné činnosti, které se měl dopustit jako výše postavený zaměstnanec xxx xxx policie xxx kraje. Dovedil, že žalobce byl osobou, která měla sama stát na straně potírání trestné činnosti, a proto se u ní přepokládá vyšší míra vnímání dobré pověsti. Poukázal na to, že žalobce u policie působil desítky let (dle odůvodnění zprošťujícího rozsudku od roku 1981), byl v zaměstnání vnímán jako dobrý zaměstnanec, za svou práci obdržel několik ocenění od policejního prezidenta i ředitele xxx xxx policie xxx kraje a uznání se mu dostávalo také od kolegů. O zadržení žalobce a jeho trestním stíhání se dozvědělo jeho okolí a dívalo se na něj skrz prsty. V očích rodiny i policejních kolegů byl žalobce dehonestován, a to po delší dobu. Žalobce se opakovaně marně pokoušel vysvětlovat svou nevinu, s ohledem na průběh trestního řízení se mu to však nedařilo, což vnímal velice úkorně. Soud prvního stupně uvěřil výpovědím žalobce i v řízení vyslechnutých svědků, z nichž vyplynulo, že žalobce ztratil část svých přátel, a to nejen v řadách policejních kolegů. Došlo k poškození jeho rodinných vztahů, které se nepodařilo obnovit ani po zproštění obžaloby. Zadržení žalobce a následné prověřování způsobilo mezi žalobcem a jeho manželkou nervozitu, ztrátu důvěry, docházelo ke konfliktům a vzájemnému odcizení. Situace byla o to složitější, že manželka žalobce byla zaměstnána ve stejném zaměstnání jako žalobce a pocházela z policejní rodiny. Docházelo také ke střetům s otcem manželky žalobce, který v jeho nevinu nevěřil. Manželství a rodina žalobce byli vystaveni většímu tlaku od zahájení úkonů v trestním řízení a po zahájení trestního stíhání došlo k podání shodného návrhu manželů na rozvod manželství. Co se týče vlivu trestního stíhání na zdravotní stav žalobce, soud prvního stupně zohlednil, že žalobce špatně spal a byl podrážděný, v souvislosti s trestním stíháním neužíval žádné léky a nevyhledal psychologickou či psychiatrickou pomoc nevyhledal. Současně však vzal v úvahu, že dlouhodobý stres má obecně negativní vliv na zdraví (v případě žalobce xxx xxx xxx), psychiku a výkonnost člověka, včetně obecného vlivu na jeho výkonnost. Soud prvního stupně dále uzavřel, že byť se žalobce necítil dobře v pracovním prostředí, když v důsledku zahájení úkonů trestního řízení došlo k napětí mezi kolegy a nově nabídnutá pracovní pozice mu nevyhovovala, nebylo prokázáno, že hlavní příčinou rozvázání pracovního poměru bylo zahájení jeho trestního

Shodu s prvopisem potvrzuje I. J.

stíhání. Poukázal na to, že k rozvázání pracovního poměru žalobce došlo již ve fázi prověřování před zahájením trestního stíhání a nadto za situace, kdy byl žalobce z funkce vedoucího odboru odvolán na základě vzdání se funkce a jeho pracovní poměr byl ukončen výpovědí zaměstnavatele pro odmítnutí nabídnutého místa investičního referenta. Ve vztahu k medializaci posuzovaného řízení pak soud prvního stupně uzavřel, že tuto nelze považovat za excesivní a způsobenou orgány státu, nicméně v jejím důsledku, kdy opakovaně bylo v různých článcích uváděno jméno žalobce, došlo ke zvýšení povědomí jeho okolí o jeho trestním stíhání a následně i o tom, že byl zproštěn obžaloby. Na základě uvedeného pak dospěl soud prvního stupně k závěru, že byly prokázány zásahy do dobrého jména žalobce, do jeho důstojnosti, vážnosti, cti a rodinného života. Naopak dle soudu prvního stupně nebyly prokázány žádné zásahy do jeho sféry pracovní a zdravotní. S ohledem na dlouhodobě uvedené zásahy do osobnostní sféry žalobce pak považoval za adekvátní finanční formu odškodnění, a to ve výši 200 000 Kč. V souladu s judikaturou Nejvyššího soudu provedl srovnání s odškodněním újmy způsobené trestním stíháním v jiných případech, které se s projednávanou věcí v podstatných věcech shodují, konkrétně s případem, kdy rozhodnutím Městského soudu v Praze ze dne 28. 4. 2022, č. j. 36 Co 45/2022 bylo přiznáno finanční zadostiučinění 110 000 Kč, rozhodnutím Městského soudu v Praze ze dne 16. 6. 2021, č. j. 62 Co 130/2021-290 bylo přiznáno finanční zadostiučinění 260 000 Kč, rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 22. 2. 2021, č. j. 10 C 18/2020-201 bylo odškodnění v částce 50 000 Kč a rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 3. 2. 2021, č. j. 18 Co 358/2020-59 bylo přiznáno odškodnění v částce 460 000 Kč. Poté uzavřel, že i v tomto porovnání se jeví zadostiučinění ve výši 200 000 Kč jako odpovídající. Vzhledem k tomu, že žalovaná již žalobci poskytla k odškodnění újmy způsobené nezákonným trestním stíháním částku 50 000 Kč, uložil soud prvního stupně žalované povinnost zaplatit žalobci částku 150 000 Kč s příslušenstvím v podobě zákonného úroku z prodlení plynoucího od 24. 12. 2020 do zaplacení s tím, že ve zbývajícím rozsahu žalobou uplatněný nárok na poskytnutí zadostiučinění za nemajetkovou újmu způsobenou nezákonným trestním stíháním jako nedůvodný zamítl. O nákladech řízení rozhodl dle § 142 odst. 1 a § 151 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (dále jen „o.s.ř.“) tak, že v řízení úspěšnému žalobci přiznal plnou náhradu nákladů řízení spočívající v zaplaceném soudním poplatku a v nákladech jeho právního zastoupení.

8. Proti výrokům I., III. a V. rozsudku soudu prvního stupně podala žalovaná odvolání. Nesouhlasila se závěrem soudu prvního stupně, že naříkané trestní řízení je třeba hodnotit jako nepřiměřeně dlouhé. V tomto ohledu poukázovala na jeho rozsah, kdy bylo vydáno 6 usnesení o zahájení trestního stíhání, bylo stíháno 6 obžalovaných, jednalo se o 20 skutků, proběhlo 65 podání vysvětlení, trestní spis před podáním obžaloby obsahoval 96 svazků, bylo provedeno 23 znaleckých posudků, obžaloba čítala 120 stran a rozsudek 144 stran. Vyjádřila názor, že za těchto okolností je délka posuzovaného trestního řízení akceptovatelná. Současně poukázala na to, že řízení bylo skutkově a procesně velice složité, zejména s ohledem na velmi rozsáhlé dokazování a skutečnost, že se jednalo o posouzení hospodářské kriminality, při níž mělo dojít ke vzniku škody velkého rozsahu. Vliv na délku posuzovaného řízení pak dle žalované mělo také to, že v řízení rozhodovala policie, státní zástupce a soudy na dvou stupních, před nimiž proběhlo 16 hlavních líčení. Zdůraznila, že ač ze subjektivního hlediska musela žalobci délka trestního stíhání v trvání 5 let připadat nepřiměřeně dlouhá, objektivně odpovídala skutkové a procesní složitosti věci. Dále vytýkala soudu prvního stupně, že nesprávně navýšil částku finančního odškodnění o 10% za zvýšený význam trestního řízení, když za nezákonné trestní stíhání jako takové přiznal odškodnění zvláště. Za nepřiměřeně vysoké považuje žalovaná rovněž peněžité zadostiučinění ve výši 200 000 Kč za nemajetkovou újmu způsobenou nezákonným rozhodnutím. Za nedostatečné označila rovněž odůvodnění napadeného rozsudku v části týkající se srovnání přiznaného odškodnění s odškodněním přiznaným v obdobných případech, když zcela absentuje úvaha soudu prvního stupně, jak hodnotil to které rozdílné a shodné kritérium. Namítala, že napadené rozhodnutí není dostatečně srozumitelné a přesvědčivé v odůvodnění výše přiznaného relativního zadostiučinění.

Závěrem navrhl, aby odvolací soud rozsudek soudu prvního stupně v napadených výrocích změnil tak, že se žaloba zamítá.

9. Žalobce ve vyjádření k podanému odvolání naopak uvedl, že považuje rozsudek soudu prvního stupně za věcně správný. Vyjádřil názor, že doba jeho trestního stíhání byla nepřiměřeně dlouhá a neodpovídala jeho skutkové a procesní složitosti. Současně poukázal na to, že byl zproštěn obžaloby z důvodu, že skutky popsané v rozhodnutích o zahájení trestního stíhání vůbec nejsou trestnými činy, což dle něj mělo být odborně vybaveným orgánům činným v trestním řízení zřejmé od úplného počátku. Výši přiznaného peněžitého zadostiučinění pak označil za odpovídající prokázaným skutečnostem s tím, že soud prvního stupně se zevrubně vypořádal se všemi okolnostmi případu a provedl řádné porovnání s analogickými případy. Navrhl, aby odvolací soud napadený rozsudek potvrdil.
10. Odvolací soud přezkoumal podle § 212 a § 212a o.s.ř. v odvoláním dotčeném rozsahu napadený rozsudek soudu prvního stupně i řízení, které jeho vydání předcházelo. Poté dospěl k závěru, že odvolání není důvodné.
11. Soud prvního stupně si pro své rozhodnutí opatřil dostatek skutkových zjištění, vyšel ze správně zjištěného skutkového stavu věci a věc posoudil správně i po právní stránce. Odvolací námitky žalované nelze považovat za opodstatněné.
12. Odvolací soud souhlasí se závěrem soudu prvního stupně, že v dané věci byly splněny zákonné předpoklady odpovědnosti žalované za nemajetkovou újmu způsobenou žalobci nepřiměřenou délkou posuzovaného trestního řízení. Byť se jednalo o řízení, které bylo již s ohledem na počet stíhaných osob a projednávaných skutků po skutkové, právní i procesní stránce složité, nelze přehlížet, že jeho délka byla zatížena obdobím neodůvodněné nečinnosti soudu po dobu cca 8 měsíců (od 16. 5. 2019 do 7. 1. 2020). Přestože se jednalo o průtah ojedinělý, nelze jej při posuzování přiměřenosti délky řízení pominout, neboť se na celkové délce řízení nikoliv nevýznamným způsobem podílel. Délku posuzovaného trestního řízení, zatíženou několikaměsíčním neodůvodněným průtahem přičitatelným státu, tak lze považovat za nepřiměřenou, a tedy za nesprávný úřední postup ve smyslu § 13 odst. 1 zákona č. 82/1998 Sb. V důsledku tohoto nesprávného úředního postupu pak vznikla žalobci presumovaná nemajetková újma, za kterou mu podle § 31a zákona č. 89/1998 Sb. náleží odškodnění ve formě přiměřeného zadostiučinění.
13. Při rozhodování o přiměřeném zadostiučinění za nepřiměřenou délku řízení se judikatura ustálila v názoru, že dospěje-li soud k závěru o porušení práva účastníka na projednání věci v přiměřené lhůtě a tím tedy k závěru o nesprávném úředním postupu ve smyslu § 13 odst. 1 věta druhá a třetí zákona č. 82/1998 Sb., je na místě, aby s přihlédnutím ke kritériím uvedeným v § 31a odst. 3 zákona č. 82/1998 Sb. stanovil odpovídající odškodnění v penězích. Pouze ve výjimečných případech, kdy je újma způsobená poškozenému zanedbatelná, lze uvažovat o jejím nahrazení formou konstatování porušení daného práva. Pouhé konstatování porušení práva na vydání rozhodnutí v přiměřené době postačí například tehdy, byla-li délka řízení v zanedbatelné míře způsobena vlastním chováním poškozeného, nebo byl-li význam předmětu řízení pro poškozeného pouze nepatrný, a celkově tak lze uzavřít, že doba řízení nemohla nikterak negativně zasáhnout psychickou sféru žalobce (srovnej rozsudek Nejvyššího soudu z 26. 5. 2020 sp. zn. 30 Cdo 4024/2019).
14. Soud prvního stupně na podkladě konkrétních skutkových okolností posuzovaného řízení dospěl k závěru, že v zájmu poskytnutí přiměřené formy satisfakce za vzniklou nemajetkovou újmu je namístež žalobci poskytnout zadostiučinění v peněžité formě. Odvolací soud v tomto ohledu se závěrem soudu prvního stupně souhlasí a má ve shodě s ním za to, že v projednávané věci se nejedná o případ, kdy by ve smyslu shora citované judikatury bylo možné považovat za dostatečné odškodnění nemajetkové újmy žalobce morální zadostiučinění ve formě konstatování porušení práva na projednání věci v přiměřené lhůtě.

Shodu s prvopisem potvrzuje I. J.

15. Při stanovení výše peněžitého zadostiučinění soud prvního stupně nepochybil, pokud vyšel ze základní částky 15 000 Kč za první dva roky řízení a poté za každý další rok jeho započitatelné délky, když délka posuzovaného řízení byla sice nepřiměřená, nikoliv však extrémní (srovnej stanovisko Občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ČR ze dne 13. 4. 2011 sp. zn. Cpjn 206/2010). Součinem základní částky za jeden rok řízení (modifikované za prvé dva roky řízení) a celkové doby posuzovaného řízení, vedeného ve vztahu k žalobkyni, v délce 5 let a 3 měsíce, pak správně vypočetl celkovou základní částku peněžitého zadostiučinění za celé řízení ve výši 63 750 Kč, kterou následně odpovídajícím způsobem modifikoval ve smyslu zákonných kritérií dle § 31a odst. 2, 3 zákona č. 82/1998 Sb. Odvolací soud se ztotožňuje se soudem prvního stupně v hodnocení zákonných kritérií pro modifikaci základní částky peněžitého odškodnění.
16. Lze souhlasit se soudem prvního stupně, že s ohledem na konkrétní okolnosti daného případu jsou dány důvody pro modifikaci zadostiučinění na základě kritéria složitosti řízení (§ 31a odst. 3 písm. b) zákona č. 82/1998 Sb.) Snížení základní částky odškodnění o 30% přitom odpovídajícím způsobem zohledňuje zvýšenou časovou náročnost skutkově a procesně složitého posuzovaného trestního řízení s přihlédnutím k počtu obviněných, počtu projednávaných skutků, povaze trestné činnosti, pro kterou byly obviněné osoby stíhány, jakož i rozsahu prováděného dokazování. Správným shledává odvolací soud rovněž postup soudu prvního stupně při hodnocení kritéria jednání žalobce a postupu orgánů veřejné moci během řízení (§ 31a odst. 3 písm. c/, d/ zákona č. 82/1998 Sb.), jakož i jeho závěr o tom, že z pohledu zmíněných kritérií nejsou dány důvody pro modifikaci základní částky odškodnění. Z provedeného dokazování nevyplývá, že by se žalobce svým jednáním na délce posuzovaného řízení podílel. Stejně tak orgány veřejné moci činné v posuzovaném řízení postupovaly v zásadě plynule a koncentrovaně, přičemž ojedinělý významný průtah byl odpovídajícím způsobem zohledněn v rámci závěru o nepřiměřenosti délky předmětného trestního řízení. Konečně odvolací soud je ve shodě se soudem prvního stupně také v názoru, že je namístě zvýšit základní částku odškodnění o 10% z důvodu zvýšeného významu řízení pro žalobce (§ 31a odst. 3 písm. e/zákona č. 82/1998 Sb.), neboť z provedeného dokazování vyplynulo, že trestní řízení mělo významný dopad do jeho osobnostní sféry, což nepochybně zvyšovalo intenzitu jeho újmy dané prožitkem nejistoty ohledně výsledku trestního řízení. Žalovanou namítaná skutečnost, že žalobce se současně domáhá odškodnění újmy způsobené nezákonným trestním stíháním, modifikaci základního zadostiučinění z důvodu zvýšeného významu řízení pro poškozeného bez dalšího nevyklučuje, neboť předmětem odškodnění nepřiměřené délky řízení a nezákonného trestního stíhání není totožná nemajetková újma poškozeného.
17. Lze tedy uzavřít, že postup soudu prvního stupně při modifikaci základní částky peněžitého zadostiučinění odpovídá plně zákonným kritériím i konkrétním okolnostem případu a vede ke snížení základní částky odškodnění o celkem 20 %, respektive k vyčíslení výsledné výše peněžitého zadostiučinění na částku 51 000 Kč. Peněžité zadostiučinění v této výši pak odvolací soud považuje s ohledem na konkrétní okolnosti daného případu za přiměřenou a spravedlivou formu odškodnění nemajetkové újmy žalobce, kompenzující účinně stav nejistoty, ve které byl nepřiměřeně dlouhým řízením udržován. Soud prvního stupně tedy nepochybil, pokud žalobě co do požadavku žalobce na zaplacení částky 51 000 Kč vyhověl. Správně pak rozhodl také o povinnosti žalované zaplatit z přiznaného peněžitého plnění úroky z prodlení v zákonné výši.
18. Odvolací soud shledává správným také rozhodnutí soudu prvního stupně o žalobou uplatněném nároku na náhradu nemajetkové újmy žalobce způsobené nezákonným trestním stíháním.
19. Z ustálené soudní judikatury plyne, že stát odpovídá i za škodu způsobenou zahájením (vedením) trestního stíhání, které neskončilo pravomocným odsuzujícím rozhodnutím trestního soudu. Protože zákon tento nárok výslovně neupravuje, obecně se vychází z analogického výkladu úpravy nejbližší, a to z úpravy odpovědnosti za škodu způsobenou nezákonným rozhodnutím, za něž je považováno rozhodnutí, jímž se trestní stíhání zahajuje (srovnej rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 10. 2017, sp. zn. 30 Cdo 12911/2017). Soud prvního stupně se tedy správně zabýval

žalobou uplatněným nárokem z pohledu naplnění zákonných předpokladů objektivní odpovědnosti státu za škodu způsobenou nezákonným rozhodnutím (§ 8 odst. 1 zákona č. 82/1998 Sb.), kterými jsou v projednávané věci usnesení Policie České republiky o zahájení trestního stíhání žalobce.

20. Zadostiučinění za nemajetkovou újmu způsobenou trestním stíháním, které neskončilo pravomocným odsuzujícím rozsudkem, se poskytuje podle § 31a odst. 2 zákona č. 82/1998 Sb., jenž je normou s relativně neurčitou hypotézou, která není stanovena přímo právním předpisem, a jenž tak přenechává soudu, aby podle svého uvážení v každém jednotlivém případě vymezil sám hypotézu právní normy ze širokého, předem neomezeného okruhu okolností. Soudy při stanovení formy či výše zadostiučinění vychází především z povahy trestní věci, též z délky trestního stíhání, a především dopadů trestního stíhání do osobnostní sféry poškozené osoby. Forma a případná výše zadostiučinění nesmí být v rozporu s obecně sdílenou představou spravedlnosti, její přiznání je nad rámec konstatování porušení práva namíste pouze tehdy, jestliže by se z hlediska obecné slušnosti poškozenému satisfakce skutečně mělo dostat (srovnej rozsudek Nejvyššího soudu z 9. 10. 2017 sp. zn. 30 Cdo 4818/2015). Současně se judikatura ustálila v závěru, že výše zadostiučinění přiznaného podle § 31a odst. 2 zákona č. 82/1998 Sb. (ve znění pozdějších předpisů) na náhradě nemajetkové újmy způsobené trestním stíháním, které skončilo zproštěním obžaloby nebo zastavením, musí odpovídat výši zadostiučinění přiznaného v případech, které se s projednávanou věcí v podstatných znacích shodují; významnější odchylka je možná jen tehdy, bude-li soudem řádně a přesvědčivě zdůvodněna. Nelze-li nalézt takový případ, který by se v podstatných znacích shodoval s projednávanou věcí, je třeba provést srovnání s jinými případy náhrad nemajetkové újmy (např. z titulu odpovědnosti státu za nezákonné omezení osobní svobody, nepřiměřenou délku řízení, náhrady nemajetkové újmy na zdraví ve formě bolestného nebo ztížení společenského uplatnění, újmy na osobnostních právech v rámci ochrany osobnosti, újmy z titulu porušení zákazu diskriminace podle obecné úpravy i v pracovněprávních vztazích apod.). Soud přitom neopomene uvést podstatné společné a rozdílné znaky a v odůvodnění svého rozhodnutí vysvětlit, jakým způsobem se tyto společné a rozdílné znaky promítly do výše stanoveného zadostiučinění, tj. z jakého důvodu je přiznané zadostiučinění přiměřené ve srovnání s jiným zadostiučiněním přiznaným z jiného právního důvodu. Nebude-li možné postupovat ani podle jiného případu náhrady nemajetkové újmy, je třeba stanovit přiměřené zadostiučinění v takové výši, která bude odpovídat ekonomické realitě České republiky a tomu, co by obecně bylo vnímáno jako spravedlivé (např. s ohledem na cenovou úroveň nebo výši průměrné mzdy). V každém případě je primárně na žalobci, aby zvolil přesvědčivé srovnání, podle kterého jeho újma z hlediska spravedlnosti není menší než újma jiná, za kterou se přiznává minimálně žalovaná částka (srovnej rozsudek Nejvyššího soudu z 16. 9. 2015 sp. zn. 30 Cdo 1747/2014).
21. Odvolací soud souhlasí se soudem prvního stupně, že v projednávané věci byly splněny zákonné předpoklady odpovědnosti státu za nemajetkovou újmu žalobce způsobenou nezákonným rozhodnutím, když z provedeného dokazování jednoznačně vyplynulo, že v příčinné souvislosti s jeho trestním stíháním, došlo k vážným zásahům do jeho osobnostní sféry. Je třeba vzít v úvahu, že žalobce byl stíhán pro závažnou hospodářskou trestnou činnost a hrozilo mu uložení trestu odnětí svobody v sazbě 2 až 8 let. Trestní stíhání bylo proti němu vedeno 5 let a 3 měsíce a skončilo až zprošťujícím rozhodnutím soudu. Trestné činnosti, pro kterou byl stíhán, se měl dopustit v souvislosti s výkonem svého zaměstnání u policie, což mělo nepochybně vliv na jeho pracovní prostředí, vztahy s kolegy a dobré jméno. V důsledku trestního stíhání došlo ke ztrátě důvěry k osobě žalobce, což vedlo k poškození části jeho přátelských vztahů a zejména vztahů rodinných, když v konečném důsledku došlo k rozpadu jeho manželství. Výsledky provedeného dokazování tak plně opodstatňují závěr soudu prvního stupně o tom, že trestní stíhání žalobce mělo nepřiznivý dopad na jeho dobré jméno, důstojnost, vážnost, čest a rodinný život.
22. Po zhodnocení uvedených skutečností je odvolací soud souhlasí se soudem prvního stupně, že nemajetkovou újmu žalobce nelze náležitě odškodnit jinou formou než poskytnutím zadostiučinění

Shodu s prvopisem potvrzuje I. J.

v peněžích. Rovněž soudem prvního stupně stanovená výše peněžitého zadostiučinění v částce 200 000 Kč se jeví jako plně odpovídající okolnostem daného případu, povaze trestní věci, délce trestního stíhání a intenzitě zásahů do práv a sféry žalobce. Nadto odpovídá také výši zadostiučinění přiznaného v případech, které se s projednávanou věcí v podstatných znacích shodují a dle přesvědčení odvolacího soudu neodporuje ani obecně sdílené představě spravedlnosti. Odvolací námitky žalované týkající se výše soudem prvního stupně přiznaného zadostiučinění nejsou důvodné. Soud prvního stupně se při rozhodování o formě a výši odškodnění nemajetkové újmy žalobce zabýval všemi zákonnými i judikaturou vymezenými hledisky. Zohlednil specifické okolnosti daného případu a provedl odpovídající srovnání s jinými případy odškodnění nemajetkové újmy způsobené nezákonným trestním stíháním, přičemž podstatné společné a rozdílné znaky porovnávaných případů v odůvodnění svého rozhodnutí uvedl a vysvětlil své úvahy, kterými se řídil, když tyto společné a rozdílné znaky promítl do výsledné výše stanoveného peněžitého zadostiučinění. Při rozhodování o výši přiznaného peněžitého zadostiučinění soud prvního stupně rovněž neopomněl zohlednit již žalovaným poskytnuté plnění 50 000 Kč, a tudíž nepochybil, pokud žalovanou zavázal k poskytnutí peněžitého plnění ve výši rozdílu mezi zadostiučiněním 200 000 Kč a poskytnutým plněním, včetně odpovídajícího zákonného úroku z prodlení.

23. Ze všech uvedených důvodů dospěl odvolací soud k závěru, že soud prvního stupně rozhodl o žalobou uplatněných nárocích na odškodnění nemajetkové újmy způsobené nepřiměřenou délkou trestního stíhání a nezákonným trestním stíháním věcně správně. Nepochybil ani při rozhodování o náhradě nákladů řízení. Odvolací soud proto podle § 219 o.s.ř. rozsudek soudu prvního stupně v napadených výrocích potvrdil.
24. O nákladech odvolacího řízení bylo rozhodnuto dle § 224 odst. 1 a § 142 odst. 1 o.s.ř. tak, že v této fázi řízení plně úspěšnému žalobci bylo přiznáno právo na náhradu nákladů odvolacího řízení spočívajících v nákladech jeho právního zastoupení ve výši 8 228 Kč. Uvedené náklady se sestávají z odměny advokáta 6 200 Kč za dva úkony právní služby (vyjádření k odvolání, účast při ústním jednání 23. 11. 2022) po 3 100 Kč dle § 7 bod 5, § 9 odst. 4 písm. a), § 11 odst. 1 písm. g), k) vyhl. č. 177/1996 Sb., advokátní tarif (dále jen „advokátní tarif“), z paušální náhrady hotových výdajů 600 Kč za dva úkony právní služby po 300 Kč dle § 13 odst. 4 advokátního tarifu a z náhrady 21% daně z přidané hodnoty ve výši 1 428 Kč dle § 137 odst. 3 o.s.ř.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat dovolání k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím soudu prvního stupně, ve lhůtě dvou měsíců od jeho doručení, jen za podmínek stanovených v § 237 o.s.ř.

Praha 23. listopadu 2022

JUDr. Lubomír Velc v.r.
předseda senátu